

30 995

Aanpak Wijken

Nr. 110 Brief van de minister van Volkshuisvesting en
Ruimtelijke Ordening

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 april 2026

De leefbaarheid en veiligheid in de 20 kwetsbare gebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) staan onder druk. Daarom moeten er meer betaalbare woningen worden gebouwd, de bestaande woningvoorraad worden verbeterd en geïnvesteerd worden in maatschappelijke voorzieningen. Maar er is meer nodig om de 1,2 miljoen bewoners meer perspectief te bieden. Bewoners in deze gebieden hebben namelijk vaak te maken met meerdere uitdagingen op het gebied van wonen, werk, bestaanszekerheid, onderwijs, gezondheid en veiligheid. Vanuit de Regeling (SPUK) Kansrijke Wijk kunnen de NPLV-gebieden de middelen integraal inzetten voor een samenhangende aanpak op meerdere leefdomeinen.

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de uitkomsten van de tweede aanvraagronde SPUK Kansrijke Wijk 2026-2028, zoals op 30 september is toegezegd. De cijfers zijn gebaseerd op de voortgangsrapportage die eerder met uw Kamer is gedeeld. Over de voortgang van deze SPUK wordt u in de volgende voortgangsrapportage geïnformeerd.

Eén regeling, meerdere onderwerpen

Met de regeling SPUK Kansrijke Wijk ondersteunt het Rijk lokale NPLV-allianties bij het versterken van de leefbaarheid en veiligheid in hun gebied. Hiermee ondersteunen we mensen bij het zetten van stappen richting de arbeidsmarkt, het tegengaan van geldzorgen, het voorkomen van onderwijsachterstanden bij kinderen en het versterken van gemeenschappen. Voor deze SPUK Kansrijke Wijk zijn middelen gebundeld van de ministeries van OCW, SZW en VRO. Door bundeling van de geldstromen kunnen de lokale NPLV-allianties werken aan een samenhangende aanpak van gestapelde

problemen. Voor de periode 2026 – 2028 zijn de volgende middelen beschikbaar gesteld in de regeling:

Thema	Bedrag
Integraal	€ 58.783.468,59
School & Omgeving, OCW	€ 197.956.344,96
Re-integratie, en preventie geldzorgen, SZW	€ 43.350.000,00
Jonge Kind, OCW	€79.049.977,05
Maatschappelijke Samenhang, SZW	€ 5.100.000,00
Financiële Educatie, SZW	€ 7.650.000,00
Programmabureau, BZK	€ 30.000.000,00
Totaal	€421.889.790,60

De middelen voor ‘integraal’ (15% van het totale budget) zijn bedoeld voor activiteiten die zich niet beperken tot één van de bovengenoemde thema’s. De middelen kunnen ook gebruikt worden om de inzet op een thema te versterken. Een voorbeeld van een integrale activiteit is een informatiepunt om ouders te ondersteunen bij zowel armoede en schulden als opvoedingsvraagstukken. Deze activiteit draagt zowel bij aan het thema Jonge Kind als het thema Re-integratie en preventie geldzorgen.

Vanuit het ministerie van VRO zijn middelen beschikbaar gesteld voor het ondersteunen van onafhankelijke lokale programmabureaus. Deze programmabureaus hebben als taak de uitvoering en coördinatie van de bekostigde interventies te bevorderen, in samenspraak met lokale publieke-private allianties. Deze allianties zijn tevens betrokken geweest bij de vormgeving van de ingediende aanvragen.

De beschikbare bedragen zijn per NPLV-gebied opgenomen in de regeling. Hierdoor was op voorhand duidelijk op welk bedrag er aanspraak gedaan kon worden in het schrijven van de aanvraag. Van de ruim €421 miljoen die beschikbaar is gesteld, is ruim €411 miljoen aangevraagd door de NPLV-gebieden. Alle aangevraagde middelen zijn toegekend.

Aanvragen in de tweede tranche

Integraal

De uitdagingen in de NPLV-gebieden vragen om een brede aanpak. Bijvoorbeeld als gezinnen kampen met meervoudige problematiek, waarbij op meerdere terreinen actie nodig is. Met de integrale middelen kunnen gebieden inzetten op problematiek die zich niet beperkt tot één van de thema's. Voorbeelden hiervan zijn het inrichten van wijkbedrijven of het combineren van kinderopvang met het vinden van werk of het volgen van een opleiding. De integrale middelen dragen daarnaast ook bij aan het bevorderen van de lokale samenwerking tussen verschillende partners, door hen gedeelde verantwoordelijkheid te geven over de inzet van middelen.

School & omgeving

In veel NPLV-gebieden blijven talenten onbenut door armoede, criminaliteit of sociale spanningen thuis en in de buurt. Deelname aan sportclub of buitenschoolse activiteit is daardoor minder vanzelfsprekend. Het programma School & Omgeving richt zich op de brede ontwikkeling van kinderen waardoor het leerrendement toeneemt.

Twaalf NPLV-gebieden hebben via de SPUK Kansrijke Wijk het programma School & Omgeving aangevraagd. In alle focusgebieden wordt het programma aangeboden met aanvullende middelen, soms vanuit de OCW regeling, soms vanuit gemeentelijke middelen. Het programma School & Omgeving heeft als doel om kansengelijkheid onder kinderen en jongeren te vergroten, ook in de NPLV gebieden. Allianties bieden extra activiteiten aan naast het reguliere onderwijs. Dit doen ze zowel op basis als middelbare scholen en op het speciaal onderwijs. In de NPLV-gebieden biedt het naschoolse programma extra activiteiten op het gebied van sport, cultuur, cognitieve ontwikkeling en sociale ontwikkeling.

Jonge Kind

Voor- en vroegschoolse educatie speelt een belangrijke rol in het voorkomen en inlopen van onderwijsachterstanden. Het risico op onderwijsachterstanden blijft in de NPLV-gebieden hoger dan

landelijk gemiddeld. Het aandeel kinderen dat aan voorschoolse educatie deelneemt in de NPLV-gebieden in 2025 bedraagt 76%. Dat is gelijk aan het landelijke gemiddelde, al zijn de verschillen tussen de gebieden groot. In sommige gebieden neemt slechts 54% van de kinderen met een vve-indicatie deel aan het voorschoolse educatie. Verschillende gemeenten zien dat het niet-gebruik van voorschoolse educatie in de NPLV-gebieden groter is dan in de rest van de stad.

Het doel van het thema Jonge Kind binnen de SPUK Kansrijke Wijk is dat ieder kind zich in de eerste belangrijkste levensjaren zo goed mogelijk kan ontwikkelen en een goede start heeft van de schoolloopbaan. De NPLV-gebieden kunnen hiervoor middelen aanvragen voor activiteiten die bijdragen aan versterking van de voor-en vroegschoolse periode. Het gaat om de volgende subdoelen:

1. Stimuleren van de ontwikkeling van het jonge kind in gezien en omgeving;
2. Verhogen van de deelname aan voorschoolse educatie;
3. Versterking van de vroegschoolse periode in groep 1 en 2.

Een voorbeeld van een interventie is de inzet van een voorschoolse brugfunctionaris om ouders te verbinden met de voorschoolse educatie. Daarnaast maken verschillende NPLV-gebieden gebruik van een toeleidingsconsulent om de deelname aan voorschoolse educatie te verhogen. Ook kiezen een aantal gebieden voor het aanbieden van gratis voorschoolse educatie. In de vroegschoolse periode zetten veel gebieden in op gezamenlijk professionalisering van beroepskrachten die werken met jonge kinderen en op de inzet van extra beroepskrachten in groep 1 en 2. Deze beroepskrachten bieden gerichte ondersteuning aan kinderen met taal- en leerachterstanden.

Re-integratie en preventie geldzorgen

Naast onderwijs is ook bestaanszekerheid een belangrijk aandachtspunt. De gemiddelde inkomenspositie van huishouden in de NPLV-gebieden ligt structureel lager dan gemiddeld in Nederland en leven meer bewoners van een bijstandsuitkering. Zo leven nog

altijd dubbel zoveel huishoudens onder de armoedegrens als gemiddeld Nederland.

Het doel van re-integratie en preventie geldzorgen is tweeledig. Gebieden kunnen inzetten op het voorkomen van armoede en schulden bij inwoners, en ook op het toeleiden van inwoners naar betaald duurzaam werk. Om verkokering tegen te gaan, zijn in de huidige SPUK Kansrijke Wijk de eerdere hoofdthema's re-integratie enerzijds en preventie armoede en schulden anderzijds samengevoegd tot het hoofdthema Re-integratie en preventie geldzorgen. NPLV-gebieden kunnen binnen dit hoofdthema nog steeds werken aan dezelfde doelen. Tegelijkertijd is er nu meer ruimte om aan te sluiten bij de lokale uitdagingen. Uit de aangevraagde activiteiten en interventies komt vaak een integrale benadering tussen deze thema's naar voren. Zo is er lang de lijn van werk, waar de doelgroep Participatiewet centraal staat, ook vaak aandacht voor het bieden van dienstverlening bij de aanpak van schulden.

Daarnaast zetten veel NPLV-gebieden in op laagdrempelige en proactieve dienstverlening. Bijvoorbeeld door de dienstverlening en aangeboden trajecten in de wijk dichterbij de bewoner te organiseren. Dan wel door te werken met lokale netwerken en (sleutel) personen die de wijk en bewoners goed kennen. Ook wordt er breder gekeken naar de behoeften van bewoners bij bestaand contactmomenten. Bijvoorbeeld als bewoners benaderd worden omdat hun huis gerenoveerd, verduurzaamd of gesloopt wordt.

Financiële educatie

Om armoede en schulden te voorkomen zetten NPLV-gebieden vanuit de SPUK Kansrijke Wijk, naast de inzet op het thema 'integratie en preventie van geldzorgen', specifiek in op financiële educatie. Verschillende NPLV-gebieden werken aan het bevorderen van verantwoord financieel gedrag van kinderen en jongeren in de basisschoolleeftijd. Gebieden gaan onder andere medewerkers/leerkrachten trainen op het vlak van financiële educatie. Ook stellen veel NPLV-gebieden een coördinator aan die ouders ondersteunt bij de financiële opvoeding van hun kinderen.

Maatschappelijke Samenhang

Inzetten op meer maatschappelijke samenhang is nodig om veerkracht en weerbaarheid van inwoners van de NPLV gebieden te versterken. Juist in deze gebieden kennen bewoners vaak een opeenstapeling van problematieken, wat kan leiden tot kwetsbaarheden en uitdagingen op diverse vlakken. Gebieden investeren daarom in het vergroten van de mate van verbondenheid en vertrouwen tussen bewoners en tussen bewoners en instituties en in het versterken van diverse beschermende hulpbronnen.

Door de NPLV-gebieden is op dit thema een grote diversiteit aan interventies en activiteiten aangevraagd. Een trend die uit de aanvragen kan worden gedestilleerd, is dat er hard wordt gewerkt aan de democratisering op wijkniveau. Zo zetten veel NPLV-gebieden in op bewonersbetrokkenheid, onder andere door het opzetten van bewonersfondsen en het faciliteren van meer ontmoetingsplekken en momenten. Ook zien we dat NPLV-gebieden interventies hebben aangevraagd voor het versterken van de digitale weerbaarheid, het ondersteunen van bevorderende gezinsstructuren en het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling en weerbaarheid.

Monitoring en evaluatie

Over de voortgang in de NPLV-gebieden wordt uw Kamer geïnformeerd door middel van de voortgangsrapportage NPLV.

De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,
E. Boekholt-O'Sullivan